

**FEDERATION
INTERNATIONALE
DE DOCUMENTATION**

A NEMZETKÖZI DOKUMENTÁCIÓS SZÖVEGTSÉG (FID) ÚJ PROGRAMJA ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ TEVÉKENYSÉGEI

1. Az új program szükségessége

A FID legutóbbi programját a Közgyűlés 1970-ben, Buenos Airesben hagyta jóvá. Az elmúlt 8 év jelentős fejleményei következtében szükségessé vált egy új program kidolgozása és jóváhagyása.

A nemzetközi együttműködés növekvő fontossága, a földrészek, államok és egyének közötti – az enyhülés politikájának eredményeire épülő – nemzetközi kapcsolatok kiszélesedése és megerősödése szilárd alapot teremt a tudományos, műszaki, gazdasági, szociális és kulturális fejlődést szolgáló dokumentáció és információ jelentőségének fokozódó tudatosítására. Ez kiviláglik többek között a Helsinki Biztonsági és Együttműködési Konferencia záróokmányából is, amely arra szólít fel, hogy hatékonyabban kell kihasználni a kormányközi és nem-kormányközi nemzetközi tudományos és műszaki szervezetek lehetőségeit és kapacitását az információk és tapasztalatok cseréjének fokozására.

Az ENSZ által elfogadott új nemzetközi gazdasági rend* a nemzetközi technológia-csere és információcsere fejlődésének új lehetőségeit nyitotta meg. Az ENSZ Tudományos és Műszaki Fejlesztési Konferenciájától további határozott lépések várhatók ennek érdekében.

A tudomány és a technika fejlődése – beleértve a tájékoztatástudományt és az információs ipart is – a dokumentációnak és információnak mint a gazdasági és társadalmi fejlődés jelentős forrásának egyre növekvő szerepéről tanúskodik. Az információrobbanás és az interdiszciplináris kutatások növekvő fontossága következtében felmerülő problémák

* New International Economic Order

megoldása érdekében a korszerű információs technika eszközeire és hatékonyan szervezett információs infrastruktúrára van szükség az információk megfelelő kezeléséhez és a felhasználók legkülönbözőbb kategóriáit kielégítő, hasznos és megbízható információs szolgáltatások kiépítéséhez.

A számítástechnika, a reprográfia, az audio-vizuális technika és a távközlési technika utóbbi időben bekövetkezett fejlődése és e technikáknak a dokumentációban és információban való alkalmazása gépesített és automatizált információs rendszerek kiépülését eredményezte; e rendszerek hatékony eszközöknek bizonyultak korunk információs válságának leküzdésére. Az új információs technika és technológia kialakulása és fejlődése, a felhasználókra és az információs szakmára gyakorolt hatása gyökeresen meg fogja változtatni az információs rendszerek szervezésének és irányításának jelenlegi módját. Az információs technika és technológia fejlődése mélyrehatóan befolyásolja majd a társadalmi és gazdasági fejlődést, az egyének társadalmi helyzetét és általánosságban az emberiséget.

A tudomány nemzetközi jellege az információs rendszerek együttműködésének fokozódását eredményezi mind országokon belül, mind országok között, ami nemzeti és nemzetközi tudományos kommunikációs rendszerek és hálózatok kialakulásához vezet.

A tudományos és műszaki információnak már létezik egy nemzetközi programja: az Unesco UNISIST programját, amely jelenleg az Unesco Általános Információs Programjának* része, az első UNISIST kormányközi konferencián fogadták el 1971-ben Párizsban: az 1979-re tervezett második UNISIST konferencián feltehetően továbbfejlesztik a programot. Az Unesco Általános Információs Programja keretet nyújt a nemzeti és nemzetközi információs rendszerek és szolgáltatások létesítéséhez és fejlesztéséhez szükséges elméleti és gyakorlati alapok kidolgozásához, nemzetközi szintű kompatibilitásuk és összekapcsolásuk előmozdításához azzal a céllal, hogy megkönnyítse a tudomány minden ágában a felhasználók csoportjainak az információs forrásokhoz való hozzáférést.

Az elmúlt 8 évben a tájékoztatástudomány önálló tudományággá fejlődött ki, tudományágként való elismerése jelentősen előrehaladt. Tovább fejlődött a tudományos kommunikáció rendszere, a kommunikáció új formái jöttek létre. Egyre kiterjedtebben alkalmazták a számítástechnikát az információkezelésben, a reprografiában és a távközlési technikában. Új formák alakultak ki az információcsere mechanizmusában, például elemző és értékelő információkat feldolgozó központokat létesítettek. Nagy erőforrásokat mozgósítottak nemzeti és nemzetközi információs rendszerek és szolgáltatások fejlesztésére. Állandóan növekedett az információs tevékenységet végző szakemberek száma.

Szintén az utóbbi 8 évben hoztak létre regionális** információs rendszereket, amelyek a modern információs technika és technológia felhasználásával nemzetközi hálózatokban foglalják össze a nemzeti rendszereket és szolgáltatásokat. Egy világméretű tudományos és műszaki információs hálózat létrehozásának lehetőségét nemzetközi kormányközi és szakmai konferenciákon tárgyalták, és széles körben elismerték, hogy

* General Information Program, PGI

** Országok csoportjait felölelő

ilyen rendszer létrehozható. Az ENSZ Közgyűlése a 32. ülészakán elfogadta a Főtitkár jelentését egy ilyen nemzetközi műszaki információcsere-hálózat tervezéséről.

Bár a FID a dokumentáció és információ terén a legfontosabb nem-kormányközi nemzetközi szervezet, a rendelkezésre álló pénzügyi eszközök és munkaerő nem elegendő ahhoz, hogy a dokumentációnak és információnak tanulmányozást és intézkedéseket igénylő minden problémakörével foglalkozzék. A Szövetségnek ezért szelektív program szerint kell működnie, amelyik az általános célok és feladatok keretében rangsorolja a feladatokat, figyelembe véve a hasonló jellegű kormányközi és nem-kormányközi nemzetközi szervezetek (Unesco, IFLA, ICA, ISO stb.) információs programjait.

2. A FID célja és szerepe

A Szövetség programja és tevékenysége újjászervezésének célja:

- tevékenységét fokozottabban kell a tagság szakmai érdekeinek szolgálatába állítania;
- regionális tevékenységét meg kell erősítenie;
- az információ kérdéseinek nemzetközi megvitatásában hatékonyabban kell közreműködnie.

Az újjászervezés megfelel a Szövetség alapszabályaiban lefektetett céloknak, nevezetesen:

„...előmozdítani nemzetközi együttműködésben a dokumentációs kutatást és fejlesztést, ami felöleli egyebek között a természettudományok, a műszaki tudományok, a társadalomtudományok és a humán tudományok területéről származó, bármilyen formában rögzített információ szervezését, tárolását, keresését, terjesztését és értékesítését.

A Szövetség jellege szerint nemzeti tagok szövetsége volt és lényegében ez is marad. Ez azt jelenti, hogy a FID irányításáért továbbra is az országokat képviselő nemzeti tagok felelősek, míg egyének szakértőként vehetnek részt a Szövetség munkájában.”

A Közgyűlés az 1976 szeptemberében Mexikóban tartott ülésén ismét megerősítette a célokat összefoglaló deklarációban szereplő két szempont jelentőségét. A FID egyrészt a nemzeti tagokkal képviselt országok szakmai szervezeteinek szövetsége; másrészt képviseli az információs szakmát nemzetközi szinten. Elsőrendű kötelessége, hogy azoknak a területeknek a szakmai problémáival foglalkozzék, amelyek nemzeti tagjait és társult tagjait* érintik. E kérdések körébe nemcsak technikai jellegűek tartoznak, hanem az oktatás és továbbképzés, a szakmai pálya és pályakép, a színvonal stb. kérdései is. A szűkebb értelemben vett szakmai szempontoktól nem választható el az új módszerek és technológiák hatása az információs politikára s így a tájékoztatástudomány és művelőinek nemzeti és nemzetközi szerepe.

---

* Affiliates

A fejlődő országokat képviselő nemzeti tagok számának növekedése folytán a Szövetség nagy erőfeszítéseket tett a fejlődő országokból származó tagjainak támogatására. A FID egyik fontos célja, hogy előmozdítsa az információs tevékenységet a kevésbé fejlett országokban, hozzájárulva ezzel a fejlődő országok társadalmi és gazdasági fejlődéséhez.

Az említett szakmai megfontolások fontos szerepet játszanak a FID és más nemzetközi – kormányközi és nem-kormányközi – szervezetek kapcsolataiban. A FID nemzetközi szerepe egyedülálló, mivel semmilyen más nemzetközi szervezetnek nincs illetékessége vagy tagsága, amely alkalmassá tenné az említett egységes szakmai szempontok képviselésére.

3. Általános célok

Az általános célok adják azt a széles keretet, amelybe be kell illeszteni a Szövetség minden tevékenységét. Rendeltetésük, hogy irányítsák a Szövetséget a hosszútávú prioritást élvező szakterületek meghatározásában, a középtávú programok és az éves munkaterv elkészítésében. Ezen túlmenően irányelvként kell szolgálniuk a szakmai kérdésekkel kapcsolatos politika kialakításához, valamint a Szövetség és képviselői intézkedéseire.

Minden információs tevékenységnek, amelyben a FID közreműködik, információs szakemberek és a felhasználók mindenfajta képzésének végső célja az ismeretek teljességének hozzáférhetővé tétele mindenki számára. Az Ismeretek Általános Hozzáférhetősége (Universal Accessibility of Knowledge, UAK) az a széles körű program, amely egységbe fogja a Szövetség céljait és tevékenységét.

Az általános célok a következők:

- a) a dokumentáció és információ kérdéseiben érdekelt szervezetek és egyének összefogása nemzetközi szinten;
- b) a nemzeti tagok és társult tagok érdekeinek előmozdítása és képviseletük nemzetközi szinten;
- c) nemzetközi fórum biztosítása az információs szakemberek érintkezésére, a dokumentáció és információ nemzetközi és nemzeti tapasztalatainak általánosítása és terjesztése;
- d) a dokumentációs és információs kutatás és fejlesztés, továbbá eredményeik alkalmazásának előmozdítása;
- e) a dokumentáció és információ elméletének, szervezésének és gyakorlatának előmozdítása a tudományágakon és szakterületeken belüli és az azok közötti kommunikáció javítása céljából;
- f) a nemzetközi dokumentációs és információs együttműködés előmozdítása, továbbá együttműködés a dokumentáció és információ fejlesztésében érdekelt nemzetközi szervezetekkel és nemzeti – kormányzati vagy magán – intézményekkel.

4. Hosszútávú prioritást élvező szakterületek

A hosszútávú prioritást élvező szakterületek irányadók a középtávú programok és éves munkatervek keretében előírandó intézkedések és projektek tervezésére.

E szakterületek kijelöléséhez három szempontot kell figyelembe venni:

- a Szövetség szakmai felkészültsége a kiválasztandó szakterületeken;
- a kiválasztandó szakterületek jelentősége a dokumentáció és információ fejlődése szempontjából:

- a nemzetközi együttműködés elengedhetetlen szükségessége a kiválasztandó szakterületeken.

A Szövetség a következő szakterületekre összpontosítja tevékenységét:

a) A tájékoztatástudomány elméleti és nyelvészeti alapjai (beleértve a terminológiát is).

A tájékoztatástudomány elméleti és nyelvészeti alapjainak kutatásából származó eredmények szolgáltatnak alapot a tudományos, műszaki, gazdasági és társadalmi fejlődést szolgáló információ hatékony szervezéséhez és felhasználásához. Az információ alapjainak kutatása és – ebből következően – jobb megértése a legjobb alap az alkalmazott dokumentációs és információs kutatás és fejlesztés irányainak meghatározásához, ami szükséges az információs rendszerek és szolgáltatások eredményességének folyamatos javításához.

b) Információs feldolgozás és információs technológia.

Az információs feldolgozások a FID 1895. évi megalakulása óta központi szerepet játszanak a Szövetség tevékenységében. A modern információs technika és technológia bevezetése nem szüntette meg a feldolgozás nyomasztó problémáit, sőt, a korszerű technika és technológia még inkább hangsúlyozta és fokozta a feldolgozás intellektuális követelményeit. A Szövetség folytatni kívánja tevékenységét a hagyományos feldolgozás (referálás, indexelés, osztályozás) terén, figyelembe véve természetesen a dokumentumok előállítása, az információcseré, a dokumentumszolgáltatás és a szabványosítás terén végbement elméleti és műszaki fejlődés eredményeit és irányzatait. A Szövetség foglalozni kíván az információs technika és technológia új fejleményével, így a számítástechnika, a távközlési technika, a reprográfiai technika, az audiovizuális technika és kombinációik alkalmazásával, továbbá hatásukkal az információk felhasználóira és előállítóira, valamint az információs rendszerek és szolgáltatások irányítóira.

Ez a kiemelt szakterület tartalmazza az Egyetemes Tizedes Osztályozás korszerűsítését és fejlesztését; az ETO a FID szellemi tulajdona és teljes felelőssége.

c) Információs szakemberek és felhasználók oktatása és továbbképzése.

Az információforrások volumenének növekedése, fokozódó tartalmi és típus szerinti differenciálódásuk következtében egyre bonyolultabbá válnak az információkezelés módszerei és technikai eszközei. A felhasználók száma és a kérdések volumene szintén növekszik, ugyanakkor bonyolultabbá válnak a kérdések típusai és szerkezetei is. Mivel az információs munkaerő kiemelkedő szerepet játszik mind az információkezelésben, mind pedig az információs rendszerek és a felhasználók közötti közvetítés során, fontos az információs szakemberek és a felhasználók szakmai színvonalának emelése.

Különös figyelmet kell fordítani a tervező és döntéshozó szakemberek információval való ellátottságára; az információs tevékenység egészének sikere függ ettől.

d) Információs rendszerek és hálózatok tervezése és irányítása.

Az információforrások és felhasználók növekvő volumene és fokozódó differenciálódása, valamint az információkezelési módszerek és technológiák intenzív fejlődése a rendszerelmélet és rendszertechnika széles körű alkalmazására vezetett a dokumentációban és információban. Rendkívüli igény mutatkozik információs rendszerek és hálózatok tervezésére és irányítására alkalmas szakemberek iránt. E növekvő igény kielégítésére a Szövetség meg fogja szervezni és fel fogja használni a meglévő szakértői potenciált és tapasztalatot, és tanácsadó szolgáltatást fog teljesíteni szükség szerint a helyi, országos, regionális és nemzetközi szintű információs rendszerek szervezésében.

d) Felhasználói igények és szokások.

Az információs rendszerek és szolgáltatások rendeltetése a felhasználók információellátása, akik az információk keletkezésétől a felhasználásukig (alkalmazásukig) terjedő információs folyamat végső állomását jelentik. Az információs szolgáltatások nem megfelelő mértékű kihasználása jól ismert problémájának leküzdésére az információs rendszerek tervezőinek és irányítóinak – és minden információs szakembernek – mélyebben meg kell ismerniük a felhasználók indítékait, különösen azon felhasználó csoportokéit, amelyek érdekeit eddig nem vették kellően figyelembe. A Szövetség – más szervezetekkel együttműködve – támogatni kívánja tagjainak a felhasználók igényeire, szokásaira és magatartására irányuló vizsgálatait; fórumot szándékozik létrehozni, ahol a szakemberek összehasonlíthatják tapasztalataikat, amelyeket az információs technológiáknak a felhasználók magatartására és megelégedettségére gyakorolt hatásával kapcsolatban szereztek.

5. Középtávú programok és éves munkatervek

Középtávú programokat kell 4 évre kidolgozni és kétévenként felülvizsgálni. E programokat bele kell illeszteni a hosszútávú prioritást élvező szakterületekbe; kidolgozásuk során figyelembe kell venni az éves munkaterveket, valamint a Szövetség különféle szerveinek folyamatban lévő tevékenységeit.

A középtávú programoknak tartalmazniuk kell:

- a) az általános célokból és a hosszútávú prioritást élvező szakterületekből levezetett célkitűzéseket;
- b) azokat az intézkedéseket, amelyek által e célkitűzések megvalósíthatók;
- c) annak a szervnek a megjelölését (állandó bizottság, ad hoc munkacsoport stb.), amely felelős az egyes intézkedések részletes megtervezéséért és végrehajtásáért;
- d) a végrehajtáshoz szükséges eszközöket, költségeket stb.;
- e) a munkamódszereket.

A középtávú programokat a Tanács dolgozza ki és terjeszti a Közgyűlés elé jóváhagyásra. Az 1981–1984 évekre szóló első középtávú programot 1980-ban kell a Közgyűlés elé terjeszteni.

Az éves munkaterveknek összhangban kell lenniük a középtávú programokban meghatározott intézkedések részletes terveivel és ütemezésével.

A Szövetség minden szervének, amelyik a program valamelyik elemének végrehajtásáért felelős (regionális bizottságok, bizottságok, munkacsoportok, Titkárság stb.), éves munkatervet kell készítenie és ezt jóváhagyásra a Tanács elé kell terjesztenie. Az éves munkatervekben szerepelnie kell minden programtevékenységnek, akár a Szövetség finanszírozza azt, akár nem.

6. A FID szervezeti felépítése

Ha a FID eredményesen kíván működni jóváhagyott programok szerint, nyilvánvaló, hogy világosan meg kell határozni a program egyes elemeit végrehajtó szervek feladatait, felelősségét és hatáskörét, mert csak így lehet a hatékony működést biztosítani. Az a tény, hogy a FID tevékenysége nagyrészt tagjainak önkéntes erőfeszítéseire épül és aránylag szerény költségvetésre kénytelen szorítkozni, szigorú feltételeket teremt a projektek irányításának számára. Mindamellettt nincs szükség semmiféle új elem beiktatására vagy meglévő elem törlésére a Szövetség szervezetében, amelyik az Alapszabályok szerint a következőket öleli fel:

a) tagok:

- nemzeti tagok és társult intézményi tagok,*
- nemzeti tagok,
- társult tagok,**
- tiszteletbeli tagok.

b) irányító szervek:

- Közgyűlés,
- Tanács,
- Végrehajtó Bizottság,
- Regionális Bizottságok,
- Főtitkár.

c) végrehajtó szervek:

- bizottságok (állandó és ad hoc jellegűek),
- munkacsoportok (függetlenek, vagy valamelyik irányító szervhez vagy bizottsághoz tartozók, állandó vagy ad hoc jelleggel),
- szakmai megfigyelők,
- FID összekötők,
- Titkárság.

Az irányítási mechanizmus jó működéséhez mindamellettt újra meg kell határozni a felsorolt szervek felelősségét és egymáshoz fűződő kapcsolatait. Ennek során kétféle alapvető módosítást kell eszközölni:

---

* Associates

** Affiliates

(i) A döntés, a tervezés és a végrehajtás decentralizálása a Regionális Bizottságok szerepének és felelősségének kiterjesztésével.

A Szövetség a Regionális Bizottságokat olyan szervekké kívánja fejleszteni, amelyek földrajzi területükön a FID összes tevékenységének végzésére jogosultak, kivéve az ETO revízióját és fejlesztését.

Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy a Közgyűlés és a Tanács fokozott szellemi, erkölcsi és anyagi támogatással erősítse a Regionális Bizottságokat. A fenti célkitűzés másfelől megkívánja a FID bizottságai és a Regionális Bizottságok közötti kapcsolatok pontosabb meghatározását.

Általános irányelvként decentralizálni kell, amennyire csak lehetséges, a program végrehajtását a Regionális Bizottságokra, amelyek közvetlenül a Tanács felügyelete alatt működnek. A jelenlegi bizottságok mellett fokozatosan meg kell szervezni a Regionális Bizottságok bizottságait a már létező FID/CLA/II vagy a FID/CAO/AG mintájára. A FID „nemzetközi” bizottságaira ezután a következő feladatok maradnának:

- Regionális Bizottságok és bizottságaik elvi irányítása;
- tanácsadás a tervezésben és kiértékelésben a Tanács és a Regionális Bizottságok számára a szükségtelen párhuzamosságok és felesleges ráfordítások kiküszöbölése érdekében.

Azokban a régiókban, ahol még nem működnek Regionális Bizottságok és bizottságaik, továbbra is a FID bizottságainak feladata projektek tervezése és végrehajtása.

(ii) A döntéshozatal folyamatának javítása központi és regionális szinten pontos tervezés, ellenőrzés és értékelés útján (ld. még a 7. fejezetet is).

A végrehajtó szervek komoly erőfeszítései ellenére a Szövetség tevékenységének hatékonyságát gyakran erősen akadályozza a hézagos tervezés, a hiányos ellenőrzés és a gyakorlatilag hiányzó értékelés. A döntéshozó és végrehajtó szervek között lassú és hiányos az információáramlás.

A valamely FID bizottság vagy Regionális Bizottság titkársági reendőit magára vállaló nemzeti tagoknak teljes felelősséget kell vállalniuk a bizottság és titkársága működéséért és azért, hogy a bizottság eleget tegyen a FID programjának tervezésével, végrehajtásával, ellenőrzésével és értékelésével kapcsolatban előírt követelményeknek.

Sem a Tanács, sem a Regionális Bizottságok nem lesznek képesek eleget tenni a Szövetség programjának folyamatos irányításával kapcsolatos kötelezettségeiknek a nemzeti tagok teljes körű közreműködése nélkül.

7. A program irányítása, ellenőrzése és értékelése

A Tanács 4 éves középtávú programokat dolgoz ki és terjeszt jóváhagyásra a Közgyűlés elé. A középtávú tervek tartalmazzák a programban szereplő feladatok lebontását a Szövetség végrehajtó szerveire.

A Tanács ellenőrzi és értékeli a középtávú programok végrehajtását és gondoskodik a programok kétévenkénti felújításáról. A Tanács dönt:

a) a Közgyűlés által a középtávú programok keretében jóváhagyott intézkedések végrehajtásának ütemezéséről;

b) a végrehajtó szervek éves munkaterveibe beiktatandó új feladatokat tartalmazó javaslatokról;

c) a középtávú programoknak a Közgyűlések közötti időszakban esetlegesen szükségessé váló módosításáról.

Sem a középtávú, sem a rövidtávú tervezés nem lehet hatékony a tervek végrehajtásának ellenőrzése és értékelése nélkül.

A végrehajtó szervek évi jelentéseit az éves munkatervekbe foglalt feladatoknak megfelelően kell elkészíteni. A főtitkár évente átfogó, értékelő jelentést tartozik a Tanács elé terjeszteni a végrehajtó szervek jelentéseire alapozva.

A Tanács megtárgyalja a főtitkár évi jelentéseit és értékeli a Szövetség tevékenységét, a középtávú programokkal kapcsolatban pedig értékelő jelentéseket terjeszt a Közgyűlés elé a programok kétéves szakaszainak végrehajtásáról.

A FID FOLYAMATBAN LÉVŐ TEVÉKENYSÉGEI

Jelen tájékoztató az első kísérlet egy jegyzék összeállítására, amely a FID-nek és azoknak a testületeknek a folyamatban lévő tevékenységeit tartalmazza, amelyek munkájában a FID is részt vesz. E tevékenységeket az előbbieken ismertetett új program öt hosszútávú prioritást élvező szakterülete szerint igyekeztünk csoportosítani. Azokat a tevékenységeket, amelyek a program összes vagy több területét érintik, külön csoportban foglaltuk össze „F. Általános, átfogó tevékenységek” néven.

A) A tájékoztatástudomány elméleti és nyelvészeti alapjai (beleértve a terminológiát is)

– Linguistics in Documentation: Current Abstracts (Nyelvészet a dokumentációban. Kurrens referátumok). Előkészítés alatt áll az 1974., az 1975. és az 1976. évi kötet. (FID/LD).

– Szemináriumok szervezése az információs nyelvészet és a tájékoztatástudomány tárgykörében és ezek anyagainak kiadása. Pl. Natural Language in Information Science: Perspectives and Directions for Research (FID 551) (A természetes nyelv a tájékoztatástudományban. Távlatai és kutatási irányok), az 1976. évi szeminárium anyaga (FID/LD).

– Frequency list of major terms used in Referativnyj Žurnal 59. Informatika (A Referativnyj Zsurnal 59. Informatika c. sorozatában használt tárgyszavak gyakorisági jegyzéke). Az orosz nyelvű jegyzék 1977-ben jelent meg, az angol változat előkészítés alatt áll (FID/DT).

– A tájékoztatástudomány, a dokumentáció és a rokon területek (számítástechnika stb.) nyelvezetében megjelenő új kifejezések. Az 1977 óta folyamatban lévő projekt a meglévő terminológiai jegyzékek felfrissítését célozza (FID/DT).

– Problems of Terminology: collection of papers (A terminológia kérdései. Tanulmánygyűjtemény). Ebben szerepel a The vocabulary of informatics/documentation (Az informatika és a dokumentáció szókincse) c. tanulmány is (FID/DT, FID/RI).

– Theoretical problems of informatics (Az informatika elméleti kérdései). A sorozat 5. kötetének megjelenése rövidesen esedékes; további kötetek várhatók szabályos időközönként (FID/RI).

B) Információs feldolgozás és információs technológia

– Extensions and Corrections to the UDC (Kiegészítések és Módosítások az ETO-hoz) és P-Notes (P-jegyzékek). P-jegyzékek készülnek az ETO egyes részterületeire, valamint a módosítások és változtatások jelzésére. A P-jegyzékek elfogadott tételeit kumulálva közlik az Extensions and Corrections to the UDC soron következő évi kötetei, amelyek az ETO kiadások folyamatos kiegészítéséhez szükséges hivatalos szöveget tartalmazzák. Kidolgozás alatt állnak fontosabb P-jegyzékek a 002 Tájékoztatástudomány, a 40 Környezetügy stb. terén (FID/CCC és az ETO szakbizottságai).

– Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) teljes, közép és rövidített kiadásokban jelenik meg. Jelenleg a következő teljes kiadások munkálatai vannak folyamatban: angol, csehszlovák, lengyel, magyar, német, olasz, orosz és szerb-horvát. Előkészítés alatt álló középkiadások: angol, csehszlovák, francia, lengyel, magyar, német, olasz és spanyol. Rövidített kiadások jelenleg arab, holland és magyar nyelven készülnek.* (A FID/CCC irányításával.)

– Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) szakosított táblázatai. Pl. Ordnungssystematik zur Dokumentation Wasser: Teil I. DK-Fachausgabe Wasser 1977 és az Abridged Building Classification (ABC) tervezett új kiadása. (A FID/CCC irányításával.)

– Az ETO alapnyilvántartásának (történeti nyilvántartásának) létrehozása. ETO táblázatok kidolgozása számítógéppel, gépi nyilvántartás alapján. (A FID Titkárság és a FID/CCC irányításával.)

– Cumulated UDC Supplement 1965–1975 (Az ETO kumulált kiegészítései 1965–1975). Ezt a második ötkötetes kiegészítést egy hatkötetes kiegészítés előzte meg, amely az 1965 előtti időszakot ölelte fel. További folytatása várható. (FID Titkárság, FID/CCC titkársága.)

– Principles of the UDC and Rules for its Revision and Publication (Az ETO elvei, gondozásának és kiadásának szabályai). Az UDC Revision and Publication (FID 429). (Az ETO gondozása és publikálása) c. kiadvány 1968. évi 4. kiadásának helyére fog lépni. (FID/CCC)

– Az ETO kiadások jegyzékének elkészítése. A kurrens** teljes, közép és rövidített kiadások, továbbá a szakosított táblázatok bibliográfiája. (FID Titkárság, FID/CCC titkársága.)

* A magyar középkiadás egyelőre csak távlati tervben szerepel. A rövidített kiadás 1978-ban megjelent.

** Jelen esetben valamely táblázat legutóbbi kiadását jelenti, tekintet nélkül a kiadás időpontjára.

- Az ETO 677 Textilipar és a TITUS textilipari tezausz konkordanciájának kidolgozása. (FID/C 677, a FID/CCC irányításával.)
- Computers and the UDC (A számítógép és az ETO), 2. javított és bővített kiadás, 1979. Az első kiadás 1974-ben jelent meg (FID/CCC).
- Az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) és az International Patent Classification (Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás, IPC) konkordanciájának kidolgozása a WIPO javaslatára (FID/PD, FID/CCC).
- Broad System of Ordering (BSO): Schedule and Index (Átfogó Tárgyköri Osztályozás. Táblázatok és index), 3. javított változat, 1978. Folyamatban lévő FID/Unesco projekt. A feldolgozás 1973-ban indult meg (FID/BSO Panel).
- Introductory Manual to the Broad System of Ordering (BSO) (Bevezető útmutató a BSO-hoz). Készül a FID és az Unesco anyagi támogatásával (FID/BSO Panel).
- A FID/CR jelentéseinek sorozata. Tervezett vagy feldolgozás alatt álló jelentések: Research on classification systems (Osztályozási rendszerek kutatása); Indexing and thesaurus work in India (Indexelés és tezausz készítés Indiában); Classification research work in the UK. (Osztályozási kutatások az Egyesült Királyságban); Classification research in the Federal Republic of Germany (Osztályozási kutatások az NSZK-ban).
- FID/CR Newsletter. Negyedéves híradó az osztályozás tárgykörében.
- Ranganathan Award for Classification Research (Ranganathanról elnevezett Osztályozáselméleti Díj). Kétévenként ítélik oda az osztályozáselméletben elért kiemelkedő teljesítményért (FID/CR).
- International Classification (Nemzetközi Osztályozás). A fogalmak elméletével, az ismeretek és adatok szervezésével, a szisztematikus terminológiával foglalkozó folyóirat. Szerkesztője I. Dahlberg asszony és mások (A FID/CR támogatásával).
- Nemzetközi osztályozáselméleti kongresszusok szervezése és anyagaik publikálása. A harmadik, egyben legutolsó kongresszust 1975-ben tartották (FID/CR).

C) Információs szakemberek és felhasználók oktatása és továbbképzése

- Newsletter on Education and Training Programmes for Specialized Information Personnel (Híradó Információs Szakemberek Oktatási és Továbbképzési Programjairól). Az Unesco-val kötött szerződés alapján 1977–1978-ban három kísérleti szám jelent meg (FID/ET, FID Titkárság).
- FID oktatási és továbbképzési szemináriumok. Kétévenként kerülnek megrendezésre a FID kongresszusaihoz kapcsolódva, az Unesco és más szervezetek (FID/ET, FID/II és a kongresszus szervezéséért esetenként felelős nemzeti tag) közös támogatásával.
- International instrument on the status of documentalists (Az információs szakemberek státuszát szabályozó nemzetközi megállapodás). Tanulmánytervezet készült a megállapodásról 1977–1978-ban az Unesco-val kötött szerződés alapján. Feltehetően a tanulmány is kidolgozásra kerül (FID/ET).

– Tanfolyamok szervezése információs és ipari szakemberek számára. A tanfolyamok célja ipari információs szakemberek és más ipari szakemberek információs érdeklődésének felkeltése (FID/II).

– Guide to Films on Information (Az információról szóló filmek jegyzéke), 3. kiadás, 1979. Könyvtárak és információs központok szolgáltatásait szemléltető filmek katalógusa (Magyar Nemzeti Tag, FID Titkárság).

– Unesco/FID/IFLA International School and Workshop for Teachers and Workers in the Information Field (Az Unesco-val és az IFLA-val közösen szervezett nemzetközi tanfolyam és szeminárium információs oktatók és dolgozók számára). A harmadik tanfolyamot az Osztrák Szövetségi Tudományos és Kutatási Minisztérium szervezi 1979-ben Ausztriában.

– Normas minimas para la formación de una collección basica para las bibliotecas de Escuelas de Bibliotecologia y Documentación (Minimális normatívák könyvtári törzsállomány kialakításához a könyvtárosképző iskolákban) (FID/CLA).

– Workshop on Agricultural Information (Mezőgazdasági információs szeminárium). 1979-ben vagy 1980-ban kerül megszervezésre (FID/CAO/AG).

– Tantervek értékelése (FID/ET).

D) Információs rendszerek és hálózatok tervezése és irányítása

– Bibliografia sobre el Planeamiento y Desarrollo de la Bibliotecologia y Documentación en America Latina (A latin-amerikai könyvtárügy és dokumentáció tervezésének és fejlesztésének bibliográfiája). A FID/CLA készíti az Unesco támogatásával.

– Az információ pénzben kifejezhető értéke. A saját és a külső szolgáltatások által nyújtott információk pénzben kifejezhető értékének mérésére szolgáló közvetlen és közvetett módszerek tanulmányozása (FID/II).

E) Felhasználói igények és szokások

– Index to User Studies (Igénykutatási bibliográfia), 1974 (FID 515). A bibliográfiát a FID/II készítette, de a további munka abbamaradt. Nagy érdeklődés mutatkozott egy új kiadás iránt; az 1. kiadást kedvezően fogadták és el is fogyott. A FID Titkárság projektje lehetne.

– FID/II Newsletter, 1978.

– National Referral Services for Industry; Worldwide Directory (Nemzetközi ipari forrástájékoztató szolgáltatások. Világméretű útmutató), 4. kiadás, 1974 (FID 522). Az 5. kiadás előkészítés alatt.

– Selected Readings on Information for Industry (Válogatott tanulmányok az ipari információról), 1974 (FID 518). Eddig három kiegészítése jelent meg, az utolsó 1978-ban.

– Guide to Agricultural Information Sources (Mezőgazdasági információs források tájékoztatója). Előkészítés alatt (FID/CAO/AG).

- Guia de Bibliotecas Especializadas y Centros de Documentación e Información en America Latina (Latin-Amerikai információs és dokumentációs központok és szakkönyvtárak útmutatója). A 2. kiadás előkészítés alatt (FID/CLA).
- Guia de Servicios de Reprografia en America Latina (Latin-Amerikai reprográfiai szolgáltatások útmutatója). Előkészítés alatt (FID/CLA).
- Guia de Publicaciones Periodicas en Ciencia y Tecnologia de America Latina (Latin-Amerikai tudományos és műszaki periodikus kiadványok útmutatója). Új kiadás előkészítés alatt (FID/CLA).
- Manual de Procedimiento para la Elaboración de Catalogos Colectivos (A központi katalógusok készítésének kézikönyve). Előkészítés alatt (FID/CLA).
- Directory of Thesauri and Controlled Lists of Vocabularies (Tezauruszok és ellenőrzött szójegyzékek útmutatója). Előkészítés alatt, részben az Unesco-val kötött szerződés alapján (FID Titkárság).
- Guide to „Guides to Reference Sources” (Utmutató a referenz-források útmutatóihoz). Előkészület alatt (FID Titkárság).
- Library, Documentation and Archive Serials (Könyvtárügyi, dokumentációs és levéltári folyóiratok), 4. kiadás, 1975. A megjelent 900 példánynak több mint a fele elfogyott, célszerű új kiadást előirányozni 1981–1982-ben (FID Titkárság).
- Abstracting and Indexing Services; an International Directory on all Subjects (Referáló és indexelő szolgáltatások nemzetközi jegyzéke), 1978. Az Unesco-val, az NFAIS-szal és az US NSF-fel együttműködve. A FID szerkesztésében legutóbb 1969-ben jelent meg.

F) Általános, átfogó tevékenységek

FID és FID Titkárság

- International Forum on Information and Documentation (IFID), (FID 519). Szerkeszti és kiadja a VINITI.
- FID News Bulletin (FID 1974), amelynek szerves része az Unesco támogatásával negyedévente megjelenő Documentation Reproduction Survey (Információs Reprográfiai Szemle) (FID Titkárság).
- R & D Projects in Documentation and Librarianship (FID 485). Információkat közöl az információ, a dokumentáció, a könyvtárak és a levéltárak területét érintő kutatásokról és fejlesztési tevékenységekről. 1978 óta közli az Unesco által az ISORID rendszer keretében begyűjtött összes bejelentést. (FID Titkárság; 1977 óta az Unesco részleges támogatásával).
- FID Publications: a bibliography, 1895–1980. Tervezett kiadvány. Az 1895-től 1975-ig terjedő időszakot felölelő előző kiadás csaknem teljesen elfogyott (FID Titkárság).

Latin-Amerikai Regionális Bizottság (FID/CLA)

- Informaciones FID/CLA. A regionális tagok számára készülő híradó.
- Regionális kongresszusok szervezése kétévente a Regionális Bizottság tagjai számára. A kongresszusi jelentések a FID/CLA Folleto de Difusión c. kiadványban jelennek meg.

Ázsiai és Óceániai Regionális Bizottság (FID/CAO)

- FID/CAO Newsletter. A tagok és a regionális szervezetek tevékenységéről informáló negyedéves híradó.
- Regionális kongresszusok szervezése kétévente a Regionális Bizottság tagjai számára, továbbá a Kongresszus anyagainak publikálása.

MIKROFILMES KATALÓGUSSAL cserélte fel cédulakatalógusát a 12 200 lakosú Ölstykke dán városka 30 000 kötetes könyvtára. 4 olvasókészülék áll a katalógushasználók rendelkezésére.

(Scandinavian, 1978. 2. no.)

KURRENS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI BIBLIOGRÁFIA (NOSAB = Norsk Samfunnsvitenskapelig Bibliografi) indul Norvégiában, egyelőre kísérleti jelleggel, az e tárgyú norvég cikkek és önálló kiadványok feltárására.

(Synopsis, 1978. 5. no.)

A KÉZIRATOS NORVÉG TÉRKÉPEKRŐL központi katalógus készül; mintegy 50 000 ilyen régi térképet tartanak nyilván az északi országok gyűjteményeiben. Egyrészt területi beosztásban, másrészt az ábrázolt vidék vagy helység nevének betűrendjében tárják fel az anyagot.

(Synopsis, 1978. 5. no.)